

TERMELŐSZÖVETKEZETÜNK GYÜMÖLCSTERMESZTÉSÉNEK HELYZETE*

NÉMETH LÁSZLÓ

„Igazság” Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Madocsa

Megyénk 3100 ha-nyi gyümölcssterületéből mintegy 9%, 276 ha üzemenkben található, és a 23 000 tonna megyei össztermés 10%-a terem ezen a felületen. A 276 ha közel 90%-a téli alma, a megyei 35%-os átlaggal szemben. Ennek oka és magyarázata döntően üzemenk természeti adottságaiban található. Községünk határa és az egész gyümölcstermő területünk is dunai öntésterület, így a talaj és a Duna által szabályozott klímaviszonyok is a téli alma-termesztés számára kedvezőbbek, mint a megye gyümölcsstermesztés jellegét kialakító csonthéjas gyümölcsfajok termesztésére. Természetesen a téli alma-termesztés mellett szől ezen gyümölcsfaj többiekét meghaladó terméshozású.

Terméseredményeink: 88 q/ha. Az értékelésből kihagyva az 1935-ben telepített, hiányos, felújításra váró területet: 165 q/ha.

A korábban települt s ma rekonstrukcióra váró és a második ötéves terv ideje alatt, 1960—63 között telepített ültetvényeink is a fent említett Duna-parti területeken található, ezért az esetleges, még véglegesen el nem határozott rekonstrukció során sem szándékozunk elhagyni e területeket. A már meglévő területnagyság (278 ha) is megfelel a korszerű üzemméretnek, bár e terület kisebb egységekből áll (120, 86, 57, 15 hektár).

Az esetleges rekonstrukciós munkánk során nem kívánjuk alapvetően megváltoztatni a jelenlegi gyümölcsfaj arányokat, ugyanis a fentebb említett természeti és közgazdasági tényezőkhöz kívül még szerepet játszó szempont a munkaerő folyamatos foglalkoztatása a málna és ribizke, a szilva és az alma betakarítási időpontok között szintén fontos zöldségfajok termelésével (paprika, paradicsom, uborka) megoldott.

Ettől függetlenül azonban kb. 60 hektár gépi betakarításra, konzervipari feldolgozásra tervezett cseresznye-meggy ültetvény telepítésének gondolatával foglalkozunk a kiüregedett almások felújítása kapcsán. Az almán

*Korreferátum a Tolna megyei Akadémiai Kertészeti Napokon. Szekszárd, 1974. június 12.

belül fajtaarányok változtatásával a piaci (főleg export) igények figyelembevételével foglalkozni kell. A fehér fajták és a Golden Delicious teljes mellőzésével, a Jonathán vezető szerepét továbbra is biztosítva, a Starking részarányát látjuk célszerűnek növelni.

Mivel gyümölcsstermő területeink a már említett gyakorlatilag sík Duna ártéren található, így sem a korábbi telepítések, sem az esetleg sorra kerülő rekonstrukció során telkesítésre, tereprendezésre nem volt, illetve nem lesz szükség. A vonatkozó rendeletben meghatározott P_2O_5 és K_2O szintre való feltöltést azonban az új telepítések előtt feltétlen végrehajtandónak ítéljük. A meglévő állóültetvényekben ezt a tápanyag feltöltést nagyadagú P és K műtrágyázással ez évben hajtottuk, illetve hajtjuk végre, mivel a talajvizsgálatok alapján megismert P és K ellátottság gyümölcsöseink talajában messze elmarad az optimális szinttől. (Gyümölcstábláink P-tartalma 3,4—5,7 mg/100 gramm, K-tartalma 10—15 mg/100 gramm 0—60 cm mély szelvény átlagában, a rendeletben meghatározott 15—20 mg/100 g P és a 25—30 mg/100 g K-szinttel szemben).

A faalak állóültetvényeinkben adott. A IV. ötéves tervben a létesített alaptelepítés 10×10 méteres kötésű, vadalanyú, közepes törzsű, Jonathán fajtájú a szükséges porzófajtáival. Sajnos, e porzófajták között fehér fajták, Arany Parmen és Húsvéti Rozmaring található. Az 1963—65. évi besűrités M-IV. alanyon Jonathán, Starking és Golden fajtájú, termőkarosnak indított. A kötözés — későbbi években történt — elhagyásával inkább alacsony törzsű bokorfává alakult.

A már eddig saját erőből, az üzemi táblába beékelődött hajdani egyéni almások újratelepítése céljából végrehajtott felújítás során egyéb művelésmódokat, faalakokat is telepítettünk: Haag, Hungária és Palmetta sövényeket és $6 \times 3,5$ méterre M-IV-en alacsony törzsű bokorfát. Ezen utóbbi faalak mellett a Kertészeti Kutatóintézet vizsgálatai alapján döntöttünk, melyek az összhozam az egységnyi élőmunka, illetve egységnyi holtmunka által produkált eredmények összefüggéseire mutattak rá.

A még elvégzendő kiegészítő jellegű telepítésekben a karcsú orsót is kipróbáljuk, hogy adott helyzetben kellő ismeretek birtokában dönthessünk a kiválasztandó faalakokról. Amelyek azonban a mai elképzeléseink szerint termőkaros orsó-bokorfa, sövény (Palmetta) és karcsú orsóból állnának össze a fenti sorrend szerint csökkenő arányban.

A Duna-vízszint változásától függően 3—5 méter között ingadozó talajvízszint miatt ez ideig nem tapasztaltunk gyümölcsöseinkben vízellátási problémát, de ez távolról sem jelenti az öntözés gondolatának teljes elvetését. Figyelemmel kísérve a témakörben folyó kutatásokat, azok eredményét feltétlen hasznosítani kívánjuk, hiszen pontosan a Duna közelsége és a talajvízszint magassága a Dunáról és fúrt (cső) kutakból kitűnő öntözési lehetőségeket biztosít.

A műszaki feltételek javítása a termelés minden területén, munkafolyamatában, fázisában indokolt.

A termőfelület metszéssel történő kialakítása és fenntartására megfelelő gép nem áll még rendelkezésünkre, így ezt a viszonylagos munkacsúcsot szakmunkás tanfolyamot végzett munkaerővel oldjuk meg. A nyugdíjazás miatti létszámcsökkenés ellensúlyozására a női munkaerő és a megfelelő gépesítettség miatt télen úgyszintén munka nélkül álló traktorosok metszésre betanításának és beállításának gondolatával foglalkozunk.

A döntően műtrágyával történő tápanyag-utánpótlás gépeivel (Vicon és az RCW is) a felszíni műtrágyaszórást jól megoldhatjuk, azonban a már álló ültetvények gyökérszórójának P- és K-val való feltöltésére a „hurkát” kialakító szórók nem a legmegfelelőbbek. Jónak látszik az MM-1-es szárnyas altalajlazítóval kombinált műtrágyaszóró, valamint az MGI által kipróbált légbefúvással kombinált mély műtrágyaszóró. A vegyszeres gyomirtás és a talajművelés a rendelkezésre álló, döntően szántóföldi erő- és munkagépekkel jól megoldható.

Korábban vizsgálva a növényvédelem helyzetét olyan megállapítást tehattünk, hogy a világszínvonalon álló szakember- és növényvédőszer-ellátottság hatékonyságát a távolról sem megfelelő növényvédő gépek a saját, alacsonyabb színvonalukra csökkentik. A gyümölcsösben alkalmazható axiálventillátoros permetezőgépek területén a Kertitox miatt a gépcsalád ára és szórófejeinek még mindig nem kielégítő munkaminősége nem hozott döntő változást. Javulást jelenthet — és talán megoldást is — a csökkentett lémenyiséggel történő permetezésre is alkalmas Axitox és Novotur gépek gyártásának és forgalmazásának megindítása.

A szüret, betakarítás, szállítás, rakodás és feldolgozás gépesítésében 1974-ben tesszük meg az első lépéseket.

A belátható időn belül még kézi munkának és munkacsúcsnak maradó természedszedés termelékenységet a szedőlétrák mellett szedőállványok és testre akasztható, alul üríthető szedőedények beszerzésével kívánjuk javítani.

A kis hűtőládába szedett áru rakodását traktoros magasemelők beállításával, a hűtőházbani árumozgatást elektromos targoncával oldjuk meg.

A manipulálás gépesítésének vizsgálatakor az elhangzott előadás azon megállapításához csatlakoznék, miszerint a munkatermelékenység a gazdaságosság növekedését, az önköltség csökkenését az élőmunka, a segédüzemi ráfordítások és az anyagköltség kedvezőbb szinkronja biztosítja. Egyik költségcsoport mindenáron való csökkentése vagy növelése sem hozhat kedvezőbb eredményt.

Jelen helyzetünkben, az adott termésmennyiség és a téli időszakban még rendelkezésre álló női munkaerő mennyiség mellett, nem volna célszerű a viszonylag kevés tárolt és feldolgozandó árut osztályozógép beszerzésből származó túl nagy holtmunka költséggel megterhelni.

Az országosan 280 000 tonna betárolt almából 800 tonna üzemünkben, hűtőházunkban került tárolásra. A betárolást és a téli (január = februári) szovjet exportra való kiszerezést az exportáló vállalat, a HUNGAROFRICT pénzügyi áthidaló megoldása tette lehetővé, és ez a megoldás mindkét fél számára a jelen és az elkövetkezendő években is jónak látszik. Ily módon biztosítható a hűtőház szakszerű és pénzügyileg is előnyös kihasználása.